

Exam. Code : 216702
Subject Code : 5440

M.A. Political Science 2nd Semester (Batch 2021-23)

ISSUES AND TRENDS IN INDIAN POLITICS

Paper—IX

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—80

Note :— Attempt *five* questions in all, selecting at least *one* question from each section. The *fifth* question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. What are the main challenges to Indian Democracy today ? How far do you agree that the crisis of governability have resulted in social unrest ? 8+8=16
2. According to Atul Kohli, the crisis of governability are fundamentally related to the perceptions of the people that governments of any hue are incapable of delivering the goods, India's crisis is constituted by the fact that governments are there for the spoils and have lost their legitimacy, critically examine. 16

SECTION—B

3. Discuss the nature and functions of political parties in India. Analyze the recent trends in party system. 10+6=16

4. Examine the factors responsible for declining support base of the Congress Party among Dalits, Backward Classes and the Minorities in the recent past. 10+6=16

SECTION—C

5. Critically examine the causes for emergence of Coalition politics at national level since 1989. 10+6=16
6. What do you understand by the term community? What are the main features of community power structure in India? 8+8=16

SECTION—D

7. Discuss the main features of political economy of development in India before 1991. What have been the merits and demerits of mixed economy model of India? 8+8=16
8. What do you understand by Liberalization and Globalization? How liberalization has benefited India? 8+8=16

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਅੱਜ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ? ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕਿ ਸ਼ਾਸਨਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ? 8+8=16

2. ਅਤੁਲ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਾਸਨਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸੰਕਟ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰੰਗਤ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਕਟ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੁੱਟ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਇਜ਼ਤਾ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
- 16

ਭਾਗ—ਅ

3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। 10+6=16
4. ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ, ਪਿਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਆਧਾਰ ਘਟਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। 10+6=16

ਭਾਗ—ਬ

5. 1989 ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। 10+6=16
6. ਭਾਈਚਾਰਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 8+8=16

ਭਾਗ—ਸ

7. 1991 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀ ਹਨ ? 8+8=16
8. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ? 8+8=16